

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5310/2019
21.01.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Дамир Перић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради накнаде за експроприсано земљиште, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 780/19 од 29.08.2019. године, у седници одржаној 21.01.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 780/19 од 29.08.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 1560/2017 од 11.12.2018. године, ставом првим изреке обавезан је тужени да тужиљи исплати 9.379.200,00 динара са законском затезном каматом од 11.12.2018. године до исплате, на име накнаде за експроприсане непокретности и то: 789/3115 дела на парц.бр. .../..., површине 3081м² и 789/3115 дела парц.бр. .../... површине 34м² уписане у ЛН ... к.о. ... и 388/2447 дела на парц.бр. .../... површине 2418м² уписана у ЛН ... к.о. ..., које у природи представљају део улице ... у Ставом другим изреке обавезан је тужени да о свом трошку изврши упис власништва – упис својине Града Новог Сада на парцелама ближе одређеним у ставу првом изреке, што је тужиља дужна признати и трпети. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужиљи на име прибављања писане документације исплати 8.125,00 динара са законском затезном каматом почев од 11.12.2018. године до коначне исплате. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка од 495.510,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке до исплате. Ставом петим изреке одбијен је захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужени да тужиљи на досуђене трошкове поступка плати камату од дана доношења пресуде до дана извршности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 780/19 од 29.08.2019. године, ставом првим изреке жалба туженог је делимично усвојена, делимично одбијена и првостепена пресуда преиначена у делу одлуке о тужбеним захтевима и делу одлуке о трошковима парничног поступка тако што је одбијен захтев тужиоца за исплату законске затезне камате на досуђених 8.125,00 динара на име прибављања писане документације почев од 11.12.2018. године до дана извршности пресуде, а потврђена у

преосталом делу и обавезан тужени да тужиљи, уместо трошкова поступка досуђених првостепеном пресудом, накнади трошкове поступка од 450.142,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а на друге повреде одредаба парничног поступка се ревизијом не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је уписана као власник непокретности на кат.парц. бр. .../... и кат.парц. бр. .../... уписане у ЛН ... к.о. ... (које су настале препарцелацијом некадашње парцеле бр. .../...) и на парц.бр. .../... уписане у ЛН ... к.о. Утврђено је да је покојни супруг тужиље продавао парцеле, али да купци нису имали удео на парцели која је била предвиђена за пут, нити су плаћали вишу цену на име обезбеђеног прилазног пута, као и да није отуђио делове кат.парц. бр. .../... (нови број .../... и .../...) и кат.парц. бр. .../... к.о. Према Плану генералне регулације насељеног места Ветерник („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 27/15 и 14/17) кат.парц. бр. .../... (нови број .../... и .../...) и кат.парц. бр. .../... к.о. ... представља јавно грађевинско земљиште, парцелу издвојену за јавну саобраћајну површину, регулацију улице ... у ... и представља саобраћајну површину. Наведена улица опремљена је уличним инсталацијама водовода и канализације, уличним електроенергетским и гасним инсталацијама, као и мрежом електронских комуникација и јавном расветом, које радове су извела јавна предузећа, а предметне непокретности одржава ЈКП “Пут” Нови Сад. Предметне непокретности представљају део саобраћајне мреже насељеног места Ветерник и користе се за општу употребу. Према налазу и мишљењу вештака тржишна вредност спорног земљишта износи 8.000 динара по м², а према обавештењу Пореске управе Филијале Нови Сад II тржишна вредност парцеле је 7.162,39 динара по м². Управни поступак експропријације за предметне парцеле није вођен, није донета одлука о одузимању земљишта нити о одређивању накнаде за одузето земљиште, а тужиљи и њеном правном претходнику није исплаћена накнада за фактички одузето земљиште.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали туженог да тужиљи исплати новчану накнаду због извршену фактичку експропријацију земљишта.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије између осталог прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1), да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2). Сагласно наведеном, дозвољено одузимање права својине које не

представља повреду права на имовину постоји само када су кумулативно испуњена два услова: да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може да буде нижа од тржишне.

Одредбом члана 2. став 6. Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/2009... 145/2014) који је био снази у време усвајања Плана генералне регулације насељеног места Ветерник („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 27/15), прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу објеката јавне намене или јавних површина, за које је предвиђено утврђивање јавног интереса у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и др). Одредбом члана 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“, бр. 72/11, 88/2013, 105/2014) прописано је да се добрима у општој употреби у јавној својини, сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су, као такве, одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, прузи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази итд.), а ставом 7. истог члана, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута првог и другог реда) и тргова и јавних површина који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају спорно земљиште, означено као кат.парц. бр. .../... и .../... уписане у ЛН ... к.о. ... и кат.парц. бр. .../... уписана у ЛН ... к.о. ... на којима је тужила власник, урбанистичким планом је предвиђено за јавну и саобраћајну површину и планирано је за регулацију улице ... у насељу У ситуацији када земљиште планским актом јединице локалне самоуправе буде одређено за улицу, то земљиште од тог момента по сили закона постаје средство у јавној својини. Сходно томе, јединица локалне самоуправе има обавезу да земљиште које је постало средство јавне својине експроприше ранијем власнику, односно да га изузме из поседа ранијег корисника и да за то исплати одговарајућу накнаду.

Имајући у виду чињеницу да је предметно земљиште фактички приведено намени предвиђеној планским актом, с обзиром да се користи као улица – јавни пут у насељу који саобраћајно повезује делове насеља (члан 2. тачка 12. Закона о јавним путевима) и на тај начин извршена је тзв. фактичка експропријација, која управо и настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно његовом изузимању из поседа, то је по оцени Врховног касационог суда правилан закључак другостепеног суда да, када је земљиште приведено намени у складу са планским актом и по сили закона постало јавна својина, тужила као власник тог земљишта не може трпети штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији које би било основ за исплату новчане накнаде. Наиме, на овакав начин тужили је повређено право на имовину, па тужила сходно цитираним прописима има право на накнаду за одузету имовину. Стога су правилно нижестепени судови применили материјално право када су усвојили тужбени захтев и обавезали туженог да исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта са припадајућом законском затезном каматом, ближе наведено у изреци пресуде.

Неосновани су наводи ревизије да тужени ни једном правном или фактичком радњом није депосидирао тужиљу, већ да је то учинио правни претходник тужиље продајом парцела. Пошто је несумњиво утврђено да покојни супруг тужиље није отуђио делове парцеле .../... (нови број .../... и .../...) и број .../... к.о. ..., те да се предметне катастарске парцеле користе као улица, тужени је одговоран и пасивно легитимисан у овој парници на основу члана 10. став 2. и 7. Закона о јавној својини, јер су улице јавно добро у општој употреби и у својини су јединице локалне самоуправе на чијој се територији налазе. Имајући изложено у виду, нижестепени судови су правилном применом материјалног права – одредбе члана 42. Закона о експропријацији, досудили накнаду за фактички одузето земљиште у висини његове тржишне вредности. Суд је ценио и остале наводе ревизије, али налази да исти нису од посебног значаја за доношење другачије одлуке.

О трошковима поступка одлучено је правилном применом чланова 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић